

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 Vtrum credere ea ad quæ ratio naturalis peruenire potest sit
necessarium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

sumptam de immediatis intelligi, & immediatum ordinem in-
ter illa non esse exigendum, nisi secundum aliquid. Sic enim
omnes inferiores sphaeras ad primum mobile aquam ad 1 unam,
& terram ad celeste corpus immediatum ordinem habere opi-
nandum est, quibus multum distent. Et similiter natura ratio-
nalis ut capax est ip-
sus boni vniuersa-
lis: quod in solo Deo
est immediatum ordi-
nem habet ad vni-
uersale essendi prin-
cipium, ut ad obie-
ctum, finem, & mo-
uens. Nihil enim mo-
uere potest ad talem
finem, & tale obie-
ctum, nisi ipse Deus,
qui est vniuersale ef-
fendi principium. Et
in hoc, quia commu-
nicat natura nostra
rationalis cum natu-
ra intellectuali an-
gelorum, vtriusq; im-
mediate ad Deum
oportet ordinem ha-
bere secundum tri-
plicem rationem ex-
plicatam. Sur moue-
tem, ut finem, & ob-
iectum.

In corp. ar.

fectionem non sufficit cog-
nitio naturalis, sed requiritur que-
dam supernaturalis, ut supra
dictum est.

AD SECUNDUM dicen-
dum; quod sicut homo per na-
turale lumen intellectus ascen-
dit principiis: ita homo virtu-
sus per habitum fidei habet re-
ctum iudicium de his, quae con-
ueniunt illi virtuti. Et hoc mo-
do etiam per lumen fidei diui-
nitas infusum homini; homo
ascendit his, quae sunt fidei, non
autem contrariis. Et ideo nihil
periculi, uel damnationis inest
his, qui sunt in Christo Iesu, ab
ipso illuminati per fidem.

AD TERTIUM dicendum,
quod inuisibilia Dei altiori mo-
do, quantum ad plura, percipit
fides, quam ratio naturalis ex
creaturis in Deum procedens.
Vnde dicitur Eccl. 3. Plurima
super sensum hominis ostensa
sunt tibi.

ARTICVLVS IIII.

*Utrum credere ea, quae ratione
naturali probari possunt,
sit necessarium.*

Ad tertium dubii
dicitur, quod sermo lite-
rae est de peringenti-
bus ad visionem Dei
per actus proprios.
Pueri autem, licet per
disciplinam fidei ha-
bitualis, non tamen
per proprios actus,
sed Iesu Christi me-
ritum: ipsa autem
Christi anima ex
vniione personali
ad uerbum quasi na-
turali concomitan-
tia, visionem diuinam
perfusa est. Vnde
Author attendens,
quod uisio Dei est p-
fectio suprema intel-
lectus, & non est in-
nata, ut uisio princi-
piorum: neque per
inventionem acqui-
sibilis, ut uisio con-
clusionum scitarum
perfecte ad his qui
pollent ingenio; &
quod per actus pro-
prios dispositis ad illam communicatur (cum propria dispo-
sitione & uia ad visionem intellectualem sit disciplina a doctore
vidente) sicut in discipulis.

3. di. 9. ar.
3. q. 4. Et 1. c. 4.
tra c. 4. Et sic
1. q. 4. ar. 1. d.
cor. Et hoc. 2.
T. q. 3. ar.

In eodem ar. 3. scito, quod de facto tantus est diuinus amor er-
ga vniuersum, ut non suffecerit Deo communicare se per natu-
rales participationes, creando vniuersum ex tot essendi partici-
pationibus constitutum, quocirca diuina bonitas naturaliter parti-
cipabilis secundum ordinem suae sapientiae erat. Sed cum uide-
re Deum, fruique aperte Deo, soli diuinae naturae naturale sit, &
esse possit: ac per hoc creaturae, & creabiles naturae non poterant
naturaliter participatione habere diuinam visionem, ac perfectam
fruitionem, communicantem per gratiam, quod incommunicabi-
le erat per naturam, & efficeret omnes intellectuales, & rationa-
les creaturas habiles ad diuinam visionem, & fruitionem ex
hoc ipso, quod ordinauit eas, ut essent diuinae naturae confor-
tes per gratiam, & ad id, quod soli Deo naturale est, scilicet uide-
re Deum, & frui Deo, peruenire possent. Et quia peruenire ad uisio-
nem huiusmodi propriis actibus non possumus, nisi conse-
quenter adiuti fuerimus diuino ducatu, qui sit docendo, ut in
litera dicitur: ideo oportet credere Deo docenti nos ea, quae vi-
deri non possunt, quae preparauit suis electis. Vbi patet primo, quo-
modo in natura rationali inuenitur ultra id, quod est ei natura-
le, perfectio supernaturalis secundum motum superioris, hoc

est, diuinae naturae per gratiam. Patet secundum
ad hoc allata fuerit ab autore in litera argu-
mentum naturalibus creaturam, quae adeo esse
cessaria appareat. Patet tertio, quia uisio
bus creaturis, quod d. creant supernaturalia.

perfluus esset per fidem accipere.
¶ 2. Praeterea. Ea necesse est credere,
de quibus est fides: sed non de
eodum scientia & fides, ut supra
habitu est. Cum ergo scientia
sit de omnibus illis, quae natura-
li ratione cognosci possunt, ui-
detur, quod non oportet crede-
re ea, quae per naturalem rationem
probantur.

¶ 3. Praeterea. Omnia scibilia uiden-
tur esse unius rationis. Si ergo
quaedam eorum proponuntur
hominibus ut credenda, pari ratione
omnia huiusmodi necesse est
credere: hoc autem est falsum.
non ergo ea, quae per naturalem
rationem cognosci possunt, ne-
cesse est credere.

SED CONTRA est, quia ne-
cesse est Deum credere esse v-
num, & incorporeum, quae natu-
rali ratione a Philosophis pro-
bantur.

RESPON. Dicendum, quod
necessarium est homini accipere
per modum fidei non solum ea,
quae sunt supra rationem, sed et
ea, quae per rationem cognosci
possunt. Et hoc propter tria.
Primo quidem, ut citius homo
ad veritatis diuinam cognitionem
perueniat. Scientia enim, ad quam
pertinet probare Deum esse, & alia
huiusmodi de Deo, ultimo ho-
minibus addiscenda proponit,
praesuppositis multis aliis scien-
tiis. Et sic non nisi post multum
tempus uitae suae, homo ad Dei
cognitionem pertinet. Secundo,
ut cognitio Dei sit communior.
Multi enim in studio scientiae profi-
cere non possunt, uel propter
hereditariam ingenii, uel propter

quamuis non cum euidentia nostra circa
bile, sicut facit habitus principiorum. Et pro-
matur ex parte nostrae, contingit fluctuare
nem habitus fidei.

Super questionibus secundae articuli
quartum.

IN articulo 4. nota Nouitiae, quod d. postquam
necessarium esse credere particulariter,
bas, an sit necessarium credere talia, puta, quod
pluribus & c. ut in sequentibus sit.

¶ In responsione ad primum eiusdem quartae
Nouitiorum occurrit quia Deus, uel natura
in necessariis naturalibus, si uera est per se
ra dicitur, quod inuestigatio rationis non
generari ad cognitionem diuinorum, quae
sunt. Si enim non sufficit, constat quod
sunt. Si enim non sufficit, constat quod
sunt. Si enim non sufficit, constat quod

¶ Ad hoc dicitur, quod ratio naturalis
di sufficit, & non sufficit humano generi
secundum singulos homines, constat quod
sufficit ad huiusmodi, ut patet in multis
& propter multas occupationes rationabilis

de genere humano secundum ipsius communitatem, sic dicitur...

alias occupationes, & necessitates temporales uitae, uel etiam...

¶ Super quibus sermo de articulo quinto...

IN ART. eiusdem secundum q. aduerbii est diligenter...

AD SECUNDVM dicendum, quod de eodem non potestesse scientia...

AD TERTIVM dicendum, quod si oia scibilia concuient in ratione...

ARTICVLVS V.

¶ Item homo tenetur ad credendum aliquid explicitum.

AD QVINTVM sic proceditur. Videtur, quod non tenetur homo ad credendum aliquid explicitum...

¶ Præterea. Sicut per fidem ordinamur in Deum, ita etiam per charitatem...

¶ Secundo dicitur de Deo, uel in Deo, uel ad Deum, & huiusmodi...

maxilla, præbe ei & aliam, & in aliis consimilibus, ut Aug. exponit...

¶ Præterea. Bonum fidei in quadam obedientia consistit, sicut in illud Ro. 1. ad obediendum fidei...

SED CONTRA est, quod dicitur ad Hebr. 11. Accedentem ad Deum oportet credere, quia est...

RESPONDEO. Dicendum, quod præcepta legis, quae homo tenetur implere...

¶ Præterea. Sicut per fidem ordinamur in Deum, ita etiam per charitatem sed ad seruandum præcepta charitatis homo non tenetur...

li. c. 14. 15. & 16. tom. 4.

p. 1. q. 60. 11.

B 2 ¶ 54.

Secunda Secunda S. Thomae.